

sions Præster et saadant Herredømme over Lærerstanden, som de ville faa gennem denne Lov, synes jeg dog, vi skulle være meget varsomme med. Det kunde have overordentlig farlige Følger for hele Folkeskolen. Vi vide saaledes, at Indre Missions Præster optræde med en forfærdelig Fanatisme rundt omkring i Landet. Dem, der ikke ere troende efter deres Anskuelse, dem, der ikke høre med til de hellige, anse de for missliebige Personer. Hvis derfor en Lærer ikke skulde kunne bestaa over for en saadan Indre-Missionspræsts Domstol, ja, saa kan man være sikker paa, at han ikke vil kunne faa et saadant Vidnesbyrd for sin Lærergerning som nævnt af en Indre-Missionspræst, at han kan være tjent dermed, eller kommer i Betragtning, naar han søger Embede andetsteds. Jeg skærer ikke alle Præster over en Kam, jeg ved naturligvis meget vel, at der blandt Præsterne findes Folk, der ikke ville tage saadanne Hensyn, men give et ærligt og paalideligt Vidnesbyrd. Men der foreligger Eksempel paa, at fanatiske Indre-Missionspræster ere optraadte paa en saadan Maade over for anderledes troende, at man paa ingen Maade kan lægge en saadan Magt og Indflydelse i deres Haand, som der her er Tale om, at de ville faa over Lærerstanden. Jeg skal minde om et Tilfælde, der forefaldt her i Kjøbenhavn i Fjor i Januar Maaned. Der var en Dame, der havde viet sit Liv til Menighedsplejen, og som i enhver Henseende maatte kaldes troende, men hun kunde ikke dele Indre-Missionspræstens Syn dels paa religiøse og dels paa andre Spørgsmaal, og vi saa da, hvorledes hun brutalt blev smidt væk og ikke kunde faa Lov til at arbejde i Menighedsplejen. Naar Indre-Missionspræsterne kunne optræde paa en saa brutal Maade, skulle vi vogte os for at lægge alt for stor Magt i deres Hænder. At den danske Folkeskole skulde komme ind under deres Herredømme, vilde jeg anse for den største Ulykke, der kunde times den. Jeg maa derfor protestere imod Landstingets Affattelse af Kaldelsespargraffen, ikke blot for Befolkningens, men ogsaa for Lærerstandens Skyld, idet denne derved vilde komme alt for meget i Præsternes Vold. — Jeg skal derpaa kort omtale Ændringsforslagene. Jeg har ikke kunnet være med til i § 10 at stryge Bestemmelsen om, at Undervisningen i Matematik og levende Sprog kan optages efter Skolekommissionens Forslag i Undervisningsplanen for Købstæderne. Det vil nemlig være et Tilbageskridt. Jeg skal gøre opmærksom paa,

at der for Øjeblikket omkring i Købstæderne er ikke mindre end 60 Skoler, hvor der undervises i Tysk, 40, hvor der undervises i Engelsk, og 52, hvor der undervises i Matematik; heri ere Kjøbenhavn og Frederiksberg ikke medregnede. Efter mit Kendskab til Forholdene her i København ved jeg, at denne Undervisning kan føre til meget respektable Resultater, og det vil være højst urigtigt at fjerne den fra Skolen. Nu siger naturligvis Udvalget, at det heller ikke er Mening, thi efter § 14 kan man henvende sig til Ministeren og af ham faa Lov til at optage disse Fag paa Undervisningsplanen i Købstæderne. Men hvorfor skal man sætte en saadan Bestemmelse ind, at Skolekommissionen skal gaa til Ministeren og søge om Tilladelse; det er da langt bedre at beholde Bestemmelsen i § 10, som den nu er affattet, og ikke gøre Skolekommissionerne og Ministeren Ulejlighed. Derimod er jeg enig med Flertallet i Spørgsmaalet om Ansættelse af teologiske Kandidater. Jeg mener nemlig ikke, at teologiske Kandidater ere habile Lærere i Folkeskolen. Der er Fag, hvor de ikke kunne forudsættes at have tilstrækkelige Kundskaber, for Eksempel praktisk Regning, hvori de ikke selv have faaet anden Undervisning end den, de fik, medens de gik i Skole, og den var overmaade tarvelig. Der er dernæst Skønsskrivning, hvori de heller ikke have faaet anden Undervisning end den, de selv fik i Skolen, og det er dog to meget vigtige Fag i Folkeskolen. Der er ogsaa andre Fag, hvori de heller ikke kunne betragtes som habile Lærere, saaledes Naturhistorie, Geografi og Matematik. Det er nemlig ret almindeligt, at disse Folk, før de gave sig til at studere, først have taget Præliminæreksamen, og de ere da, naar de senere ville være Studenter, fri for at aflægge Prøve i disse Fag. En Teolog, der er gaaet denne Vej, har ikke andre Kundskaber end dem, han har erhvervet sig til Præliminæreksamen. Men denne Eksamen gælder ikke for Seminarieternes Vedkommende. Selv om de have taget den, maa de bagefter underkaste sig en fornyet og videregaaende Prøve i disse Fag. Jeg mener derfor ikke, at de teologiske Kandidater ere habile Lærere, som man kan være tjent med at ansætte. Ville de endelig gaa til Folkeskolen, lad dem saa tage den Eksamen, der udkræves dertil. Der er ogsaa et andet Hensyn. De Teologer, der gaa til Folkeskolen, ere som oftest Folk med en daarlig Embedseksamen, der ikke kunne komme frem som Præster,